

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszűrtőkön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári chequeszám 10.489. szám.

Udvarhely város közönségéhez!

A „Székely Társaság“, mely városunkban a közelmúltban ujonnan megalakult, helyesebben a Marosvásárhelyről kiküldött László Gyula lelkes közvetítésével halottaiból újból feltámadott, eddig a kezdet vajadásai miatt képtelen volt gyökeret verni városunkban és eredeti, magasztos hivatása szerint a hozzá fűzött szép reményeket megvalósítani. Az elnökség és titkárság el nem odázható, eredeti hivatásukból származó nagy elfoglaltsága mellett, gátló körülményül szolgált még, a városban és megyében dúló nagy pártoskodás, mely a társadalmi rétegeket, kisebb-nagyobb mérvben elválasztotta egymástól és megvált és várost olyan izgalomban idegességben tartotta, hogy a legkomolyabb ügy sem lett volna képes közönségünk érdeklődését lekötöni, vagy koncentrálni.

Ma már azonban e hullámok elsimulóban vannak és ma már semmi sem állja és állhatja útját annak, hogy a „Székely Társaság“ megkezdje működését és megvalósítsa egyik kitűzött legszebb feladatát, a társadalom tömörítését egy olyan cél elérésében, mely városunknak nemcsak büszkeségére, de erkölcsi és anyagi beláthatatlan nagy előnyére szolgálhatna, ha a „Székely Szövetség“ nagy gyűlésének és az erdélyi hírlapírók kongresszusának városunkban való megtartását, minden tőle telhető erővel és eszközzel előmozdítaná.

Ebben az ügyben tartja ma délután 3 órakor ülését a „Székely Társaság“ a vármegyeháza kistermében és erre bátorodom én Udvarhelyvármegye köztisztviselőiben álló főispánjának, Ugron Ákosnak, az alispán, a város polgármesterének és fiatal tanácsosainak, valamint városunk t. közönségének figyelmét, osztály és rangkülönbség nélkül felhívni. Egy nagy és magasztos ügy megvalósításához kérem és esedezem szíves támogatásukat; egy olyan eszme megvalósításához, mely városunkat a rideg szűrkéségből egyszerre kiemelné; mely az ide seregrendő idegenek és az erdélyi sajtó képviselői előtt feltárná gyógyításra váró sebeinket, míg más oldalon alkalmat szolgáltatna arra, hogy egy rendező, rögtönzött kiállítás kere-

tében bemutatassuk iparunk és kéziiparunk fejlődését és fejleszthető képességét, tehát mely így nemcsak erkölcsi, de minden téren anyagi fellendülésünket előmozdítani hivatva volna.

Az egyes miniszteriumok az ilyen alkalmakra rendszeren kiküldött képviselői, az erdélyi és székely megyék országgyűlési, valamint az erdélyi hírlapok képviselői, itt a közelből, intim tűzhelyünkönél szerezzenek maguknak meggyőződést, vasutunk mizeriájáról, elszigeteltségünkről, iparunk, kereskedelmünk és egyéb intézményeink, a viszonyok által teremtett nehéz helyzetéről, de egyszersmind itt juthatnának annak belátására is, hogy ez a minden kormányok által méltatlanul mellőzött nagy intelligenciával bíró város, méltó lenne arra, hogy haladását minden téren szeretettel fölkarolják és előmozdítsák.

Ne kicsinyeljük le ennek előrelátható nagy horderejét; ne bántsa az senkit, hogy az eszmét elsőben az én parányiságom nyomán a „Székely Társaság“ vetette fel, mert annak életrevalóságát eddig minden erdélyi hírlap egyértelműen konstataulta és hozzájárulását készséggel megígérte.

Én szívesen félreállok és csak annyi részt követelek magamnak belőle, amennyi mint közkatónát jogosan megillet; másé, városunk közönségé legyen a köszönet, hála és dicsőség, ha egy akarattal, közös lelkesedéssel siet a székelyvendégszeretet jó hírét számunkra megmenteni.

A kivétel csak látszólag nehéz, de valójában igen könnyű és épen azért nem szabad ettől senkinek se elzárkózni és a ki bármily okból a mozgalom elől félrevonul és ezzel másoknak is követésre rossz példát szolgál, az aztán ne verje a mellét és ne kiáltssa ki büszkén a világnak: hogy mit és mennyit tesz a közjóért, a közérdekért; ne hirdesse büszkén, hogy mindent megtesz a társadalom békés egybeolvadásáért, békés egyetértéséért.

Eljutottunk a tizenkettedik órához; itt tétovázni, habozni, gondolkodni tovább nem lehet! A marosvásárhelyi „Székely Szövetség“ tőlünk várja a vendégszerető meghívást, mielőtt az elsőséget, bennünket megelőzőt más városoknak adná, mert a „Székely Szövetség“ is tudja,

erzi, hogy épen a mi városunknak van elsőben joga ahhoz, hogy az összes „Székely Társaságok“ küldöttei itt ülészeve megismerjék nagy bajainkat.

Városunknak büszkeségét kell képezze az, hogy a székelység színe-javát falai között vendégül láthassa és közönségünknek önmaga iránti kötelessége a szíves vendéglátást önként felkínálni.

Jöjjön el a mai ülésre mindenki, ur és polgár, tekintet nélkül arra, hogy tagja-e a „Székely Társaság“-nak vagy nem; most az egyszer mutassuk meg, hogy együtt érezni, gondolkodni és alkotni is tudunk és a mi egyszer sikerül, az bizonyosan sikerül később többször, mindenkor, ha a lelkesedés mámorában ölelkezik szívünk, ha egymást megbecsülni és tisztelni tanultuk!

Szeretettel kérem városunk lelkes hölgyeit is minden rangkülönbség nélkül, sorakozzanak buzditólag az eszme megvalósítása mellé, hiszen az ő szavuk, az ő mosolyuk, szeretetreméltó jóságuk gyakran többet ér, mint a férfiak erélye és határozottsága...

A legszebb reményekkel nézünk a „Székely Társaság“ mai délutánja elé; a *»viszontlátásig«* tehát az ülésen!

Deréki Antal.

Vármegyénk közigazgatása.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága szerdán, május hó 13-án délelőtt 9 órakor tartotta rendes havi ülését a vármegyeháza kistermében Ugron Ákos főispán elnökletével a bizottsági tagok élénk részvételével. Miután elnök a megjelenteket üdvözlé és az ülést megnyitja, jelenti, hogy Dr Kovácsy Albert és Dr Nagy Samu bizottsági tagok kimentették elmaradásukat, hogy Szirmai Lajos felső-rákosi tanítót, a ki sikkasztással van vádolva állásától felfüggesztette és hogy Dr Váentsik Ferenc és Ugron Zoltán interpellációkat jelentettek be. Az alispán jelentése szerint beérkezett a múlt hóban 683 ügydarab; elintéztetett 545, hátralékban maradt 138. Április havában egy évre érvényes utlevél kiadott 88. A jelentéshez elsőben Dr Váentsik szólal fel, hogy az alispánválasztás ellen beadott panaszok miatt nem terjesztettek fel a 8 napi törvényes időn belül? Alispán felvilágosító választ elnök szavazás alá bocsátotta és azt két tag kivételével tudomásul vették.

Ugron Zoltán nem látja a megindított fegyelmi eljárások nyomát a jelentésben és rámutat Gálffy István régen huzódó fegyelmi ügyére; alispán kijelenti, hogy ez ügyek régebbi keletűek, azonban neki is tudomása van sok olyan dologról, mely sürgős orvoslást igényel és ezekről a jövő ülésen tesz majd jelentést.

Dr Mezei Ödön kérdést intéz, hogy a „Székely vasutnak“ Budapesten tartandó közgyűlésére történt-e valami intézkedés a részvényekre nézve és miért nem küldettek ki a vármegye részéről megbízottak, kik a megye érdeket megóvják. Dr Váentsik Ferenc és Ugron Zoltán hozzászólásai után az alispán felvilágosítását tudomásul vették.

Következtek az interpellációk. Dr Váentsik Ferenc interpellációja az április hóban tartott közgyűlésnek azon határozatát támadja, hogy a kormánynak bizalmat szavaztak akkor, mikor már a közgyűlés iránt az érdeklődés megcsappant és a teremben csak kevesen voltak. Kijelenti, hogy senki nagyobb bizalommal a jelen kormány iránt nem viseltetik, mint ő és éppen ezért nem a határozat lényegét, mint inkább a törvényes formák be nem tartását kifogásolja. Az önálló indítványok 24 órára a főjegyzői irodában közszemlére kiteendők, a tárgysorozatba felveendők és csak így tárgyalhatók; a törvényes formák mellőzését ő nemcsak törvénysértésnek, hanem alkotmány-sértésnek tartja, mert jöhetnek idők, midőn majdan alkotmányellenes kormány intézi az ország sorsát és akkor az ilyen esetek veszedelmes precedensül szolgálhatnak. Ezért elvárja az alispántól, hogy kötelező ígéretet tegyen a jövőre nézve, hogy a törvényes formák betartása felett nemcsak szigorúan őrködik, hanem azokat magára nézve is kötelezőnek tartja. Alispán válaszul, kijelenti hogy a múlt közgyűlésen a határozatra, vagy indítványra befolyása nem lehetett és ha a törvényes forma be nem tartatott, ezért inkább a helyettes tiszti főügyészt lehetne felelőssé tenni, a ki kifogásait nyomban meglehetett volna. A jövőre nézve őt a hivatalos esküje is kötelezi a törvények szigorú betartásában és így külön ígéretet tenni feleslegesnek tartja. Dr Váentsik ezzel nem elégszik meg, mert sajnos a múltban az eskü dacára is voltak szomorú tapasztalatai. Alispán újabb megnyugtató választ tudomásul vették.

Ugron Zoltán interpellációjában felemlíti, hogy a múlt év utolsó hónapjaiban híre kelt, hogy egy képviselő névleg Dr Hinléder Ernő vizsgálva törvényhozói működésével

a nép érdeke ellen vesztegetett és erkölcsi megbízhatóságát súlyosan érintő vétséget követett el.

Elnök az interpellálót felbeszakítva tiltakozik az ellen, hogy a vármegye egyik jelen nem lévő tagjáról ilyen sértő kifejezéseket használjon, mire Ugron Zoltán kijelenti, hogy ő nem akarja a jelen nem lévőt sérteni, ez szándékában nem volt, csak az ügygyel kapcsolatosan tartotta szükségesnek az előzményeket elmondani; e vádak a lövétei erdőügyben a szentmártoni körjegyző terjesztette azzal, hogy a képviselőtestület megvesztegették, hogy a már benyújtott felelőzéseket visszavonja: A meggyanusított a körjegyző ellen rágalmozás miatt feljelentést tett, a ki a tárgyalás folyamán visszavonta állításait, bocsánatot kért és így elene az eljárás beszünttetett. Kérde hajlandó e az alispán azt a jegyzőt, a miért hamis vádak terjesztett kérdőre vonni, ellene az eljárást megindítani?

Elnök az egész ügyre nézve felvilágosításokat ad, miután akkor még az alispán nem foglalta volt el hivatalát; Dr Valentsik személyes ügyben kijelenti, hogy ő hivatalos dolgokban nem ad felvilágosítást senkinek, a hivatalos titkok megőrzését kötelességének tartja és erre az ügyre vonatkozólag sem adott Ugron Zoltánnak semminemű információt. Alispán kijelenti, hogy az ügyet alaposan megfogja vizsgálni és az eredményről legközelebb jelentést tesz a bizottságnak, a mit tudomásul vettek, úgy szintén az ezután következő árvászeki jelentést is.

Dr Lengyel József tiszti főorvos jelentése szerint a megyei közegészségügy a nagyszámú felmerült hevenyfertőző betegségek miatt általában kedvezőtlen. A hatósági és magángyakorlatot folytató orvosok bejelentettek 252 beteget, 94-el többet mint márciusban. A múlt hóról maradottakkal együtt gyógykezelés alatt állott 304 beteg, meggyógyult 183, meghalt 22, ápolás alatt maradt 99, tehát 66 al több mint március végén; az előfordult betegségek: vörheny, kanyaró, bárányhimlő. A kórházban ápoltak 254 beteget, gyógyulva elbocsátottak 108, javulva 13, gyógyulatlanul 7, meghalt 6, ápolás alatt maradt 120. A kórházban ápoltak közül 13 hasihagymában szenvedett; ezek közül gyógyult 5, meghalt 2, ápolás alatt maradt 6. Javaslatot tesz, hogy az elemi és tanonciskolákban az évről évre vizsgák a hó végéig, az állami polg. leányiskolában pedig legkésőbb pünkösd előtt tartassanak, mit többek hozzájárulása és a kir. tanfelügyelő hozzájárulásával elfogadtak.

Kuliszeky Ernő kir. tanfelügyelő jelentette, hogy az olaszteleki állami elemi iskolában a tanítást meg kellett szüntetni, mert az iskolaépület közveszélyes volt. Egyben intézkedett, hogy új iskola építésére tervrajz készíttessék el. Az oklándi állami elemi iskola épülete megrepedt, a teremben a fal magasságáig nyílás keletkezett. Ennek alapján az állam-építészeti hivatal az épület megvizsgálására felhívott. A bögözi állami iskola 3 különböző épületbe van elhelyezve. Az épületek rosszak, az ottani iskola állapota tarthatatlan. Egyben kijelentette, hogy 34 osztályban vizsgálta meg a tanítást.

Stratzinger Emil kir. pénzügyigazgató, Révffy Zoltán kir. főügyész és Szobotka Rezső kir. főmérnök jelentéseit néhány jelentésként felszólalás után tudomásul vették.

Zonda József főállatorvos jelentése szerint az állategészségügy elég kedvező, azonban Etéden, Atyhán és Szentléleken rühkor, Homoródujfalun és Szentegyházfalván vesztegesség fordult elő. A jelentéshez Ugron Zoltán szólalt fel, hogy tudtával Székelykeresztúron is volt vesztegesség, Dr Valentsik Ferenc pedig az apaállatok elégtelenségét teszi szóvá. A főállatorvos felvilágosítása után jelentését tudomásul vették.

Daniel Lajos közgazdasági előadó jelentése szerint a kedvező időjárás miatt elég szép termésre lehet kilátás, azonban a takarmány és szalmaszükséglet érezhető; ajánlatos a löherevetés és löheretisztító gép beszerzése, melyet — miután a kisebb gépek nem váltak be — a kormánytól vél kérelmezni. A jelentést Dr Valentsik és Ugron Zoltán hozzászólása után tudomásul vették.

A Dr Paál Árpád főjegyző által előterjesztett ügyekből felemlítendő a m. kir. belügyminiszter leirata, melyben Dr Damokos Andor volt alispán ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendeli. A miniszteri leirat felolvasása után főjegyző jelenti, hogy a vizsgálat vezetésével ő bízott meg, mit Dr Valentsik Ferenc kifogásol. Alispán nyilatkozik, hogy bár a vizsgálat az ügyben őt illetné, de mert a volt alispánnal ellentétben volt, nem érzi magát erre illetékesnek és ezért bizta meg a főjegyzőt. Elnök a kérdést szavazás alá bocsátja; a vizsgálat elrendelését egyhangulag, Dr Paál Árpád megbízását pedig szököbbséggel elfogadták.

Szabó Gábor tb. főjegyző jelentését előterjesztéseivel együtt tudomásul vették.

Dr Keith Ferenc tb. főjegyző jelentésénél, midőn a székelyudvarhelyi kir. törvényszék vádtaadásának határozata a Szibian György elleni bűnygyben került sorra, ismét nagyobb vita keletkezett. Dr Paál Árpád főjegyző ugyanis beadványt nyújtott be, melyben őnmaga ellen a fegyelmi eljárás megindítását kéri azon okból, hogy Szibian elmulasztott felfüggesztését a tiszti főügyész súlyos törvényszegésnek minősítette és ez őt abba a gyanuba keveri — miután az okirat közkezen forog — mintha e törvényszegést öntudatosan, sőt szándékosan követte volna el ilyen súlyos gyanuval terhelten nem maradhatna meg továbbra is állásában. Dr Valentsik Ferenc, mint tiszti főügyész kijelenti, hogy a mulasztásban valóban súlyos törvényszegést látott és ezt neki, mint a törvény legfőbb órének kötelessége volt megjegyezni; azt azonban nem állítja, hogy itt szándékosan forogna fenn, inkább a törvény nem ismerését, a mi nem szégyen, mert olyan ember nincs, a ki minden törvényt ismerne, valamint azt a körülményt veszi figyelembe, hogy Dr Paál Árpád abban az időben kettős funkciót teljesített mint alispán és főjegyző-helyettes és épen ezért a fegyelmi eljárás megindítását nem is indítványozza, nem is követeli, de igenis elvárja, hogy a főjegyző hibáját beismerje. Dr Paál Árpád férfias ön-

érzettel, igazán szép szavakban védi magát és kijelenti, hogy a vád épen olyan tekintélyes egyéntől kétszeres súlylyal nehezedik rá, a kinek az ő multjára való nézve is már eleve el kellett volna ismerni és érezni, hogy itt bár hiba, de súlyos törvényszegés esete nem forog tenn és kéri a főügyész urat, hogy adja meg neki az elégtételt és mentse fel e jellemét mélyen érintő vád alól. Az alispán és Dr Valentsik Ferenc főügyész ismételt felszólalása után kimondták, hogy a fegyelmi eljárás megindítását ez ügyben nem tartják szükségesnek.

Ekkor már jóval túl voltunk a déli harangszón és ettől fogva rohamosan nyargaltak át a többi tárgyakon. Tompa László, a kir. főmérnök, Szabó Endre, a kir. tanfelügyelő és kir. pénzügyigazgató még hátralevő elég nagy számú jelentéseit tudomásul vették és elnök délután fél 2 órakor az ülést berekesztette. Ki kell még egészíteni tudósításunkat azzal, hogy a kir. tanfelügyelő utólagos jelentései alkalmával, Ugron Zoltán felszólalt, a nemzetiségi iskolák magyar nyelvű feliratainak alkalmazása miatt és a kir. tanfelügyelőnek erre adott választát tudomásul vette.

Eleget téven tudósítói tisztünknek engedtség meg, hogy végül személyes impressziókról is beszámolhassunk; mindenekelőtt két igen fontos kijelentést kell megörökítenünk; az egyik épen a tiszti főügyész ajkairól hangzott el az interpellációja folyamán felmerült vita során, mely az alkotmányosság szempontjából, a multból idézett példák szerint illusztráltsá teszi a hivatalos esküt; a másik pedig, a mit többen is hangoztattak egy konkrét esetből kifolyólag és a mit az alispán is elismert, hogy a hatóságok által kiadott bizonyítványok erkölcsi értéke, a mi anyagi hátrányokat is vonhat maga után, nagyon kétes és megbízhatatlan.

Hát ezek elég szomorú világot vetnek egész közéletünkre és közigazgatásunkra és ezeknek szanálását az egész vonalon a legerélyesebben követelnünk kell vármegyénk jóhírnevének és érdekeinek szempontjából.

Áttérhetünk ezekután a továbbiakra; megállapíthatjuk, hogy interpellálni mindenkinek joga van, a ki erre okot keres vagy talál; de kellemetlenül érintett az a tény, hogy az egész két év alatt, mióta szerencsénk, — vagy inkább szerencsétlenségünk van, — a tudósítói nehéz tiszteket betölteni, a két év alatt összesen nem hangzott el a megtartott bizottsági üléseken annyi interpelláció, gáncs és malícia, mint ezen az egy gyűlésen, a melyen pedig az új tisztviselők tapasztalatlansága és gyakorlatlansága miatt inkább az enyhe és elnéző kritikának alkalmazása lett volna helyén; mert erre az elnézésre, — Isten és ember előtt, — ez egy hó alatt kifejtett szinte emberfeletti munkájukkal becsületesen rászolgáltak. Attól a nagytudásu embertől, a ki megyei adminisztrációnknak igazán leghivatottabb óre és képviselője, a ki 10 évi közszolgálatát alatt a közigazgatás legintimebb részleteibe is behatolt, inkább atyai jóakarattal párosult tanítást, mint ilyen nyilvános mérközést vártunk volna, a mivel talán épen a fiatalok tudatlanságát akarta demonstrálni. Hiszen a tiszti ügyész ur nagytudásában senki sem kételkedik, készséggel elismeri min-

denki, de a tudás arra kötelez, hogy azzal a gyöngébbeket támogassuk, a közjó, az emberiség szolgálatában. Nem mondjuk és nem állítjuk, hogy fölszólalásai alaptalanok, de azt minden körülmények között valljuk, hogy kiméletesebbek és humanusabbak is lehetnek volna, mert így, bár igazságuk kétségtelen, mégis nemi személyeskedés ízét árulják el a közelmúlt keserűségéből. A közérdek pedig azt kívánná, hogy ezzel már a közjóért szakítani kell. Ez az a nagy áldozat, mit a közérdek — azért a nagy megbecsülésért, melyben az illusztris főügyészt a közvelemény részesíti, fölcserében jogosan elvárhat. Mert a többi felszólalás is mind csak erre az okra, erre a forrásra vezethető vissza. Igaz, hogy a törvények szigorú betartása feletti ügyelet, már az alkotmányosság szempontjából is kötelessége a tiszti főügyésznek, de nem kevésbé igaz az is, hogy föle a közérdek más téren is hasonló meleg odaadást, buzgalmat, erélyt és tevékenységet követel. Mert ez a szellemi tornajáték, a bizottsági gyűléseken, nem lesz sem lélekemelő, sem gyönyörködtető, sem hasznosító a vármegyére nézve.

A politikai helyzet.

A hét két legnagyobb politikai szenzációja, hogy a Ház két egymásután következő napon, Hoitsy Pál beterjesztett indítványa alapján kimondta a „sürgösséget“, valamint az ülések idejének nyolc órára való meghosszabbítását, a mi a költségvetési vitának minél előbb való lezárására szerfelett kívánatos. Az indítványok felett százötvennél több képviselőnek kellett az új szabályok értelmében határozni és mégis mind a két indítványt csaknem egyhangulag fogadták el. És ez így helyes, mert eddig a hónapoknak mindenre inkább jutott idejük, mint az ülések számára és nem volt még a világon parlament, hol olyan rövid ideig üléseztek, mint nálunk. Ezért jelent új korszakot a képviselőház határozata, mert sürgősnek mondta ki a munkát és időt is szabott a munka elvégzésére. Csütörtökön volt ez alapon délelőtt 10 órától, délutáni 2 óráig és délutáni 4 órától este 8 óráig tartó ülés.

Mindennél fontosabb azonban az a hír, hogy új pártalakulás küszöbén állunk, melyszerint a mostani 48-as párt egybeolvadna egy újonnan kidolgozott program alapján az alkotmánypárttal és melyet mint állandóan kolportálják a király jóváhagyása is támogatna. Az összes politikai körök és a fővárosi lapok is mindannyian leginkább ez eshetőséggel foglalkoznak és bár Andrassy Gyula gróf, ki Kossuth mellett feltétlenül döntő sullyal bír e kérdésben, néhány napig távol volt és csak szerdán érkezett a fővárosba, mégis az egyes pártok klubhelyiségeiben élénk eszmecsere és nagy hajlandóság mutatkozott az új alakulás iránt. Kossuth Ferenc is andiencián volt e héten ő felségénél, de csak az általános kihallgatások során és csupán csak a kitüntetését köszönte meg, mit az is bizonyít, hogy az egész ország kíváncsian figyeli a legújabb politikai átalakulás híreit.

katholikus és protestáns hívők számára. diszkótésékben. előkelő egyházi iróktól. Imokörjvek dussvalasztékban kaphatok: betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

KÜLÖNFÉLEK.

„AZ ÉN FIAM”

írta: DR. NAGY GYÖRGY.

Szegény anyám szeliden dorgál
Ha hallja lázító szavam,
Mely a világot ostromolja,
Hol anyyi, tiprott szolgál van.

S én védekezem lázas szóval:
Hogy a nagy óra közeleg,
Mikor kibonja a Szabadság
Zászlóját a világ felett.

S én védekeztem lázas szóval:
Hogy minden eszme vért kíván
S kinek fiából áldozat lesz,
Áldás ragyog az oly anyán.

Szegény anyám busan tekint rám,
Minden szavának könnye rám:
„Hiszen tudom, hogy áldozat kell,
De miért épen az én fiam!”

— **A munkásbiztosító pénztár összes tagjaihoz.** Minthogy az Országos Orvosszövetség helybeli fiókjával a békes megegyezés még a mai napig sem jöhetett létre — az eddig volt pénztári orvos Dr. Egyed Balázs pedig a hó 15-én állásáról való lemondását bejelentette, szíves tudomására juttatjuk a pénztár összes tagjainak, hogy igazgatóságunk május hó 15-én tartott ülésében további intézkedésig akként határozott, hogy tagjainak 3 napig tartó belegség esetén egyszeres, — 3 napon túl pedig kétszeres táppénzt fog utalványozni, melyből az illetők az orvosi és gyógyszerelési költségeket is fedezni tartoznak.

— **Rp. Keserű labdacso** a Böm-böde részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Elmultak a fagyos szentek,
Az idén nagy kárt nem tettek,
Ilyen eset nem volt már rég,
Hogy így mosolygott a kék ég.

Székely-egylet ma ülést tart,
Jó szívvel lát minden magyart,
Szó sincs róla, mind ott leszünk
S oda visszük mindkét eszünk.

Nagy dolog van készülöbe,
Testvért hívunk vendégségbe,
A ki mostan huzakodik
Erejében nem vér folyik.

A korcsmáros csak hallgatja
Ha eisül, cseppet se bánja,
Annyi vendég közül neki
Tán a fele csak jut neki
S hasznát mégis csak ő veszi...
Dr. Veritás.

— **Személyi hír.** Schvedler Ferenc altábornagy a 16. gyalogos hadosztály parancsnoka és Huber József vezérkari őrnagy a 16. gyalogos hadosztály vezérkari főnöke, helyőrségünk lögyakorlati alkalmából egy napig városunkban tartózkodtak.

— **A „Székelyudvarhelyi Székely Társaság” tagjaihoz és a közönséghez a következő meghívót intézte:** A „Székely Társaság” ma, vasárnap délután 3 órakor a vármegyeház kis tanácsstermében rendes ülést fog tartani. Kérjük, hogy ez alkalommal a határozatra kerülő ügyek fontosságára való tekintettel okvetlenül megjelenni szíveskedjék. A gyűlés tárgyai lesznek: A társaság választmányának megalakítása és a Székely

Társaságok, valamint a székelyföldi hírlapírók kongresszusának Székelyudvarhelyre való meghívása. — Mátéffy Domokos elnök. Dr. Paál Árpád titkár.

— **A székelyudvarhelyi unitárius egyházközség** által 1908. május 23-án és 24-én az ujonnan épült templom felszentelése alkalmából rendezendő ünnepély sorrendje: Május 23-án: Méltóságos és főtisztelendő Ferencz József püspök ur fogadtatása: 1. Déli 12 órakor a héjjasfalvi vasuti állomáson Udvarhelyvármegye közönsége nevében küldöttség élén üdvözlő Dr. Sebesi János alispán. 2. D. u. 2 órakor a helybeli indóháznál Székelyudvarhely város részéről Gottárd János polgármester. 3. Fel 3 órakor az unitárius templom előtt egyházi részről László Domokos egyházköri felügyelő gondnok. 4. Este 8 órakor ismerkedési estély a „Budapest”-szálloda külön termében. Május 24-én: D. o. 10 órakor kezdődőleg a templomban: 1. A gyülekezet éneke. 2. A XC ik Zsoltár, éneklő az Udvarhelyköri Dávid Ferenc Egylet dalköre. 3. Mélt. és főtisztelendő Ferencz József püspök ur megáldó imája. 4. „Szerettek Isten” Végler Gyulától. Éneklő a dalkör. 5. Alkalmi beszéd, tartja Lőrinczi István székelykereszturi lelkész. 6. A CXXX-ik Zsoltár, Nemes E. től. Éneklő a dalkör. 7. Urvacsozói beszéd és urvacsozósítás Vári Albert székelyudvarhelyi lelkész által. 8. Hymnus, Schneider „Utolsó ítélet” című oratóriumából. Éneklő a Dalkör. 9. Hálaadó ima; mondja Kissgyörgy Sándor esperes. 10. A gyülekezet éneke. 11. Istentisztelet után tisztelgések a püspök ur Ó Méltóságánál a lelkészi lakáson. 12. D. u. fél 2 órakor közebed a „Budapest”-szálloda nagytermében.

— **A székelyudvarhelyi ref. kollegiumi tornakör** saját pénztára javára 1908. május 27-én este fél 8 órakor Székelyudvarhelyt, a „Budapest”-szálló disztermében tánccal egybekötött bemutató torna-estélyt rendez. Belépő díjak: Személyjegy 2 korona, családjegy 3 személyre 5 korona, tanulójegy 1 korona, páholy 8 korona.

— **Társadalmi mozgalom.** A helybeli középiskolák, a szakiskola valamint a leányiskola tanárai elhatározták, hogy minden hét szombatján este a „Budapest”-szálloda helyiségében családjaikkal együtt összejönnek, hogy kedélyes eszmecsere és társalgás mellett néhány kellemes órát együtt töltsenek, és az annyira szükséges társadalmi közszellemet megteremtsek. Az első összejövetel f. hó 9-én volt és körülbelül 25-en jelentek meg. A hangulat mindvégig kedélyes és feszelen volt. A második összejövetelt tegnap este tartották az elsőhöz hasonló kedélyes vig hangulatban.

— **Az „Udvarhelymegyei tanítóegylet”** székelykereszturi fiókjára Siménfalván, 1908. év május 20-án d. e. 9 órakor kezdődőleg tartja meg tavaszi gyűlését, mely alkalommal közebedet és este 7 órakor tánccal egybekötött dalestélyt rendez, a következő műsorral: 1. „Hallgasson el a fülemile...” Éneklő a tanítói dalkör. 2. Szavall Darkó Gizella. 3. Népdalegyveleg. Éneklők: Menyí Anna és

Szász Ferenc; cimbalmon kíséri Bacó Lajos ref. lelkész. 4. Szavall Sándor Géza unitárius lelkész 5. „Dalünnepe.” Éneklő a tanítói dalkör.

— **A helybeli ref. egyház** és a ref. kollegium néhai Dr. Bartók György püspök emlékére 17-én d. e. 10 órakor a ref. templomban ünnepélyes istentiszteletet tart, a melyre a t. közönséget szívesen fogadják.

— **A fagyos szentek** az idén ugyan csak rácafoltak a hagyományokra, mert kedden szerdán és csütörtökön, a fagyos szentek napjain melyektől gazdaközönségünk úgy remeg, hogy az éjszakai dér és a nappali hideg kárt tesz a vetésekben és gyümölcsösökben, most kivételesen olyan verőfényes szép napok és enyhe éjszakák voltak, akárcsak nyár derekán. Ugy látszik velünk együtt, a természet rendje is megváltozott és ezután tél közepén lesz majd csak kánikulánk.

— **A helybeli ref. kollegiumban** hétfőn és kedden a VIII. osztály minden tantárgyából vizsgát tartanak. A közvizsgák további sorrendjét lapunk jövő számában hozzuk.

— **Erdélyrészi vásárok.** Vasárnap májús hó 17-én Beszterce; 19-én Kibéd, Sósmező; 20-án Alsózsuk, Ispánmező, Mikeszásza; 21-én Bátor, Sülemed, Szilágynagyfalva; 22-én Czege; 24-én Kendilona, Uzon; 25-én Nagyida, Székelykál; 27-én Naszód.

— **A helybeli áll. polgári leányiskola** évvégi vizsgálatai folyó hó 25., 26., 27. és 29., a magán tanuló vizsgálata pedig 29-én délelőtt 8 órától tartanak. Az évszázó ünnepély 31-én d. u. 5 órai kezdettel a „Budapest” szálloda nagytermében lesz.

— **Halálozások.** Erdélyi Károly, a kolozsvári kegyesrendű főgimnázium nagy tudású igazgatója, hosszabb betegség után meghalt Kolozsváron 49 esztendőskorában. A kiváló nyelvtudóst tavaly jubilálták tanárságának 25-ik évfordulója alkalmából, a mikor is gróf Majláth Gusztáv, erdélyi püspök szentszéki tanácsossá nevezte ki. — Máthé Józsefné sz. Tamás Karolina életének 57 ik évében Lővétén f. évi május 15-én elhunyt. Temetése Székelyudvarhelyen tegnap 16-án délután 5 órakor volt nagyszámú rokonsága részvétele mellett. Nyugodjék békességben.

— **Méhészeti előadások.** Nagy János VII. kerületi méhészeti vándor-tanító — az eredeti tervtől eltérőleg — e héten tartotta meg előadásait vármegyénkben. Tegnap délelőtt Dr. Valentsik Ferencné Baczonádi-rendszerű méhésznél voltak jelen Derzsi Samu, Sándor Lajos, Gál Mihály, Jancsó János hivatásos méhészek s néhány érdeklődő. A mindvégig lebilincselő előadás során világos, könnyen érthető modorban magyarázta meg a legújabb rendszerű méhkaptárak előnyeit a régiéktől felett és a méhekkel való bánásmódnál szerzett gyakorlati ismereteket. A kaptárak közül ma a Tóth János által tervezett és a Boczonádi-féle hátrányait teljesen kiküszöbölő hivatott kaptárakat ajánlja. Innen a szaktanár Betlenfalvára utazott. Igen sajnálatos dolog, hogy az arra hivatott hatóságok a hozzájuk megküldött értesítés alapján, közönségünket nem tájékoztatták s így a hasznos előadásnak — különösen városunkban — oly csekély számú hallgatója volt.

— **Emléket az agyagfalvi réten!** A székely emlékalap javára adakoztak Valádi Sándor és neje Fekete Eszter 4 koronát, Kaszás József asztalos mester 2 koronát, összesen 6 koronát, ezt hozzá adva a már korábban begyűlt 7043 K 49 fillérhez, az alap összege tesz 7049 korona 49 fillért, fogadják a nemes szívű adakozók hazafias adományukért a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Ferentzi János pénztáros.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

Batthyány-tér 11. sz. a. emeleti három szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló szép, modern lakás 1908. május 24-étől ugyanazon ház földszinti bolthelyisége pedig azonnal bérebevehető Gyertyánffy Gábertől.

VAN, de soká nem lesz ilyen olcsó ár!

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. sz. alatt WEISZ ARMIN UTÓDA butorraktáros összes készletét — átköltözés miatt — eddig nem létezett olcsó áron azonnal eladja.

Nagyérdemű közönség!

Van szerencsém tudomására hozni, hogy előnyösen ismert 12 éves

műasztalos üzletemet

Székelyudvarhelyt, Kökereszt-tér 6. szám alá teljesen ujonnan felszerelve, újra visszahelyeztem. — Készítetek szakra vágó mindennemű asztalos munkákat egyszerűtől a legszebb műkivitelig, magánterv vagy bármilyen ismert és modern ízlés szerint, bármilyen fanemből. — Régi megrendelőimtől legyen szabad kérni az ismételt bizalmat és ajánlásukat. Legfőbb törekvésem az, hogy a szakma terén, minden fokozott igény mellett azt valósítsam meg, mit bizalommal és megelégedéssel várhatnak. —
Teljes tisztelettel

VIZY FLÓRIS

„MŰASZTALOS.”

Egy tanuló 1-2 közép iskolás felvétetik.

Értesítés. Nagyabacsult megrendelőinket és általában a közönséget tisztelettel értesítjük, hogy Kossuth utcai telepünk leégése után üzletünket ideiglenesen a **Gergely-féle sósfürdőn folytatjuk.** — Gyári helyiségünk a barompiac-téren már épülőfélben van s rövid idő alatt ott rendezkedünk be. Addig is a n. é. közönség bizalmát és jóindulatú támogatását kérjük.

Burghardt Gyula és Társa

első székelyudvarhelyi műasztalos gyára.



Használt, de jó karban levő

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelék. Mindenféle kerékpár alkatrészt raktáron tartok. **KELFEMEN LAJOS,** épület- és műlakatos Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 20. sz.

BOR

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Szám 524—1908. k. i. Homoród járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye homoródi járásában nyugdíjazás folytán megüresedett **kisbaczoni körjegyzői állásra**, mely alá Kisbaczon, Magyarhermány és Bibarczfalva községek tartoznak, pályázatot hirdetek. — J a v a d a l m a z á s :

1. Törzsfizetés 1600 korona. — 2. Iroda általány 100 korona. — 3. Lakbér 300 korona. — 4. Iroda szolgálja és levélhordó fizetés 130 korona. — 5. Iroda fűtési illetmény 80 korona. — 6. Ügykörébe tartozó magánmunkálatok után szedhető díjak. — 7. Fuvar-és napidíjak szabályrendeletileg megállapítva.

Felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **május hó 22-én délután 4 óráig** nyújtsák be.

A választást 23-án délelőtt 10 órakor Kisbaczon község házában fogom megtartani.

Oklánd, 1908. évi május hó 9-én.

Szabady Tivadar, főszolgabíró.



A párisi világiállításán bronzéremmel, Marosvásárhelyen ezüstéremmel, a debreceni szakkiallításán aranyéremmel, a tordai védőegyleti kiállításán arany oklevéllel, az Országos Iparegylet által díszesztéremmel kitüntetve.



Kész cipők legnagyobb raktára

Orbán, Nagy és Tamás cipészüzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 2. sz. (Flórián-ház).



Legnagyobb választékban, általánosan elismert legjobb és legcsinosabb kivitelben kaphatók mindenféle kész cipők urak, hölgyek és gyermekek részére. Ugyiszint elvállalnak minden e szakmába vágó, legkényesebb igényeket is kielégítő megrendeléseket, javításokat **teljesen versenyképes árak** mellett. **Vidéki megrendelések** találó használt cipők beküldése után **legpontosabban és gyorsan utánvét** mellett esz közölletnek. Nem alkalmas árak készséggel visszavétnek és kicserélletnek. **Készítményeinkért cégünk országosan jó hírneve kezekedik.** Szives pártfogást kér es az eddigi bizalomért halás köszönettel mond

Orbán, Nagy és Tamás cipészüzlete Sz.-udvarhelyt.

Kitünő főzött

ECET

nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható **CSIA BALÁZS** ecetgyárában Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca (ezelőt Cigány-utca) 22. sz. alatt **Jo minőségű honi gyártmány!**

KIADÓ MALOM.

Télen-nyáron lehet örölni. Kétköví patakmalom, teljesen új felszereléssel ellátva, Molnárkeresek, esetleg jártas molnárlegényt, ki értsen a molnársághoz. Levelbeni megkeresésben forduljanak a címhez. — Pályázni lehet **május végéig** és a többet ígérőnek kiadatik.

András Péter,

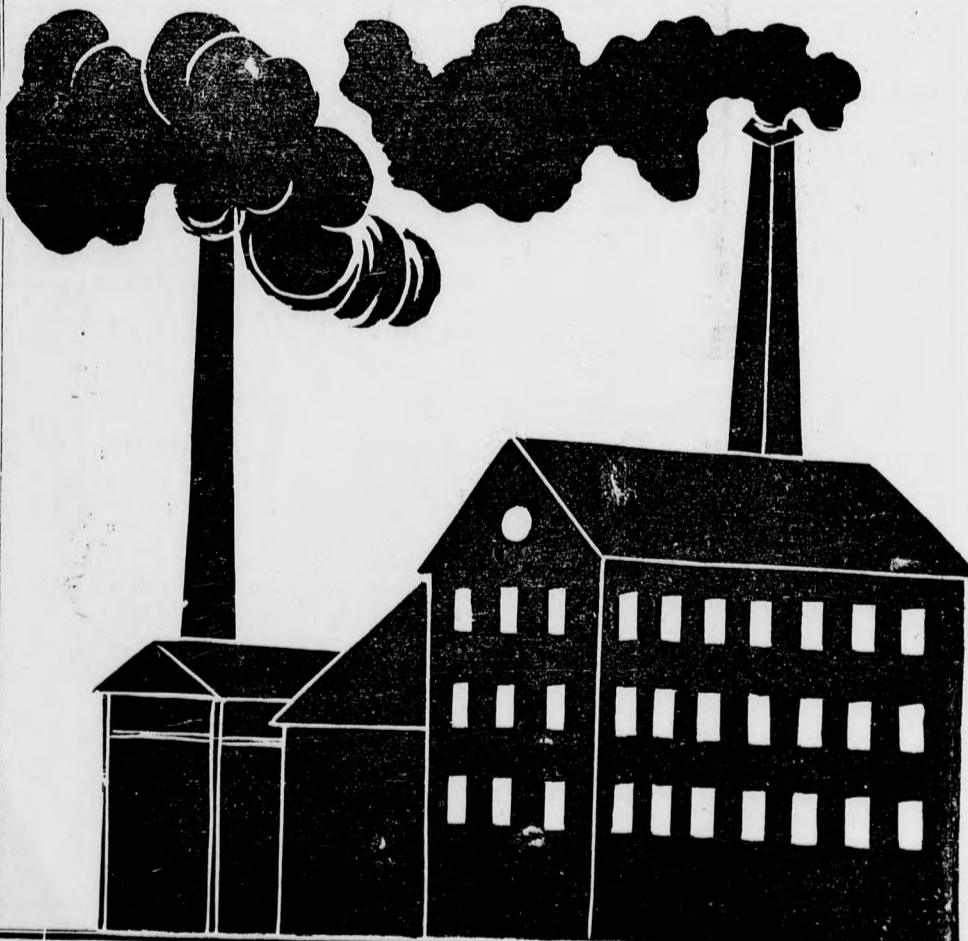
róm.-kath. plébános

Karácsonfalva, u. p. Oklánd.

Egy fillér megtakarítása EGY fillér nyereséget jelent. Sok fillért és koronát takaríthat meg, ha a

„SZÉKELY LEÁNY“-hoz címzett, most megnyílt

hengerműalmi lisztraktár és fűszerkereskedésben



Székelyudvarhelyt, Kossuth.-u 2.sz. alatt (Flórián-ház) vásárol.

Lisztjeimet személyes felügyeletem mellett, saját hengerműalmomban öröltetem s ezek legjobb minőségéről — próba-örletések után — úgy több jó nevű kenyérsütő, mint maga a vármegye örlető közönsége is a legelismertebben nyilatkozott és így lisztjeimmel minőség és olcsóság tekintetében a helyi piacon legversenyképesebb vagyok; ezt pedig t. vevőim lelkiismeretes, pontos kiszolgálására, előnyére óhajtom érvényesíteni.

Nagyra törekszem! Azt akarom, hogy rövid időn belül a „Székely leány“-hoz címzett üzletem vármegyeszerte a legjobb és legolcsóbb fűszer- és lisztüzletnek ismeressék el. — Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét a már többször kipróbált **speciális kenyérlisztemre**, a melyből rendkívül jóízű és könnyen nem száradó házi kenyér süthető.

Nincs festék és petróleum! Tisztelettel megjegyzem, hogy a n. é. közönség érdekében a liszték és fűszerek feltétlen tisztasága, minden mellékiznek kikerülése végett, üzletemben petróleumot és festékfélét árusítani nem engedek. Árúim jószágát eddigi jó hírnever biztosítja.

A n. é. közönség szives pártfogását és saját érdekében való nagybecsű támogatását kérve és remélve, vagyok teljes tisztelettel:

FÁBIÁN JÓZSEF,

gőzfűrés- és hengerműalom-tulajdonos.